

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-630770-III/09/JA

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, 3/11/2009r.

Pan
Marek Bucior
Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Pracy
i Polityki Społecznej

Przepraszam Serwus Ministerze

Uprzejmie informuję, że do Rzecznika Praw Obywatelskich napływają skargi dotyczące sposobu ustalania dochodu rodziny przy ubieganiu się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego, a także możliwości zatrzymania dłużnikowi alimentacyjnemu prawa jazdy w oparciu o przepisy ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7 ze zm.)-

Zgodnie z treścią art. 5 ust. 3 pkt 2-3 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w przypadku, gdy dłużnik alimentacyjny uniemożliwia przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego lub odmówił: złożenia oświadczenia majątkowego, zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy, bez uzasadnionej przyczyny (w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy) przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, wykonywania prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych, prac na zasadach robót publicznych albo udziału w szkoleniu, stażu lub przygotowaniu zawodowym dorosłych (wówczas organ właściwy dłużnika składa wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego oraz kieruje wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego. Starosta na podstawie wniosku, o którym mowa w ust. 3, wydaje decyzję o zatrzymaniu prawa jazdy. Zwrot zatrzymanego prawa jazdy następuje na wniosek organu właściwego dłużnika, gdy dłużnik umożliwi przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego, złoży oświadczenie majątkowe, zarejestruje się jako bezrobotny albo poszukujący pracy, podejmie pracę albo inną formę aktywizacji zawodowej zaproponowaną przez powiatowy urząd pracy (art. 5 ust. 5-6 ustawy).

Pragnę zauważyć, iż kwestia konstytucyjności zatrzymania prawa jazdy dłużnikowi była przedmiotem postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, który w wyroku z dnia 22 września 2009 r. (P 46/07) orzekł, iż art. 5 ustawy z dnia 22 kwietnia

2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. Nr 86, poz. 732 i Nr 164, poz. 1366, z 2007 r. Nr 192, poz. 1378 oraz z 2008 r. Nr 119, poz. 770) jest niezgodny z art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia Trybunał Konstytucyjny zauważył, iż obowiązująca ustawa z 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów mieści (w art. 5 ust. 3 pkt 3, ust. 5 i 6) unormowania analogiczne do zawartych w art. 5 zakwestionowanej (a już nieobowiązującej) ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (OTK ZU Nr 8/A/2009, poz. 124).

Odnośnie natomiast podnoszonego w skargach problemu ustalania dochodu rodziny przy ubieganiu się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego wskazać należy, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 30 czerwca 2009 r. (P 45/08) orzekł, iż § 17 ust. 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 2 czerwca 2005 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz. U. Nr 105, poz. 881 ze zm.) jest niezgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z art. 23 ust. 5 i art. 5 ust. 4 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 ze zm.).

Ponadto w Trybunale Konstytucyjnym oczekuje na rozpoznanie wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich o zbadanie zgodności § 18 ust. 1 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 2 czerwca 2005 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne z art. 5 ust. 4a oraz art. 23 ust. 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz z art. 32 w związku z art. 2 Konstytucji RP, art. 71 ust. 1 i art. 92 ust. 1 Konstytucji RP (U 3/09).

Unormowania zawarte w § 11 ust. 2 i § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 lipca 2008 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzorów wniosku, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. z 2008 r. Nr 136, poz. 855) są analogiczne do unormowań uznanych przez Trybunał Konstytucyjny za niekonstytucyjne w wyroku w sprawie P 45/08 oraz zakwestionowanych przez Rzecznika Praw Obywatelskich we wniosku do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie U 3/09.

Działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o nadesłanie informacji, czy planowane są działania legislacyjne zmierzające do zmiany przepisów art. 5 ust. 3 pkt 3, ust. 5 i 6 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz § 11 ust. 2 i § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzorów wniosku, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich